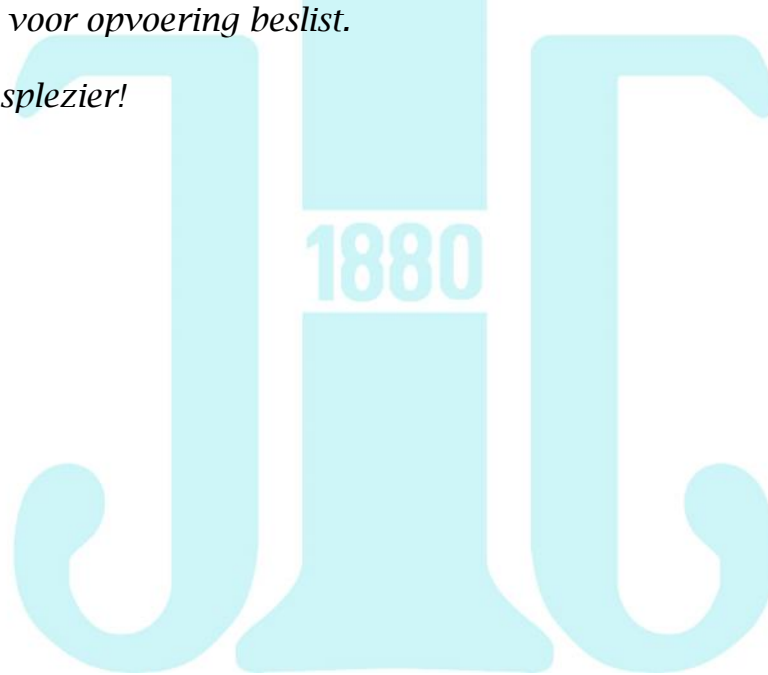

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk. Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid. Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

RIDDER ERLAK

Een spannend toneelspel voor jongeren

door

1880

Tony Proost

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2012

Nr.3112

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING !

<p>Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk <i>RIDDER ERLAK</i> op te voeren moet de naam van auteur <i>TONY PROOST</i> vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.</p>
--

Wettelijk depot D/2012/220/016
ISBN 978-90-385-11856

© 2012 Toneelfonds J. Janssens/Tony Proost
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens bvba · Te Boelaerlei 107 · 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 · Fax 03 366 45 01 · info@toneelfonds.be

PERSONAGES

(Onbeperkt aantal spelers)

4 NOVICEN
AMBROSIUS
MARTINUS
CAROLUS – LATER ERLAK
REGENBOOGRIDDER
VIOLA
INDI
3 ZWARTE RIDDERS
KONINGIN LILA
ROOS
MAGISTER CRANIUS
DUIKER
KONING BARO
HERAUT
VADER VAN VIOLA
5 REGENBOOGRIDDERS

Figuratie :

KLOOSTERLINGEN – INWONERS VAN SPECTORIA – RABOUWERS –
RIDDEERS ENZ...

DECOR

Door middel van zetstukken worden verschillende locaties summier weergegeven.

EERSTE BEDRIJF

Vertrek uit het klooster van berlingen

Scène 1: heuvel nabij klooster

(Ambrosius en novicen cour op; novicen zetten kap af en zetten zich in kleermakerszit in halve cirkel rond Ambrosius)

NOVICE 1 : Meester Ambrosius, waarom hebben we vandaag voor onze bijbelstudie het klooster verlaten?

NOVICE 2 : Ja, meester, en waarom hebben we deze heuvel beklommen?

AMBROSIUS : Kijk eens om je heen, novicen, daar ligt jullie antwoord. Alles wat je ziet is Gods werk. Je kan er nog zoveel óver leren, maar het mooiste is erván te leren. Kloostermuren zijn nodig. Ze beschermen ons, maar ze mogen ons niet blind maken voor de wereld daarbuiten. Kijk eens wat een geschenk de natuur is.

NOVICE : 3 : Omdat ze zo mooi is, meester?

AMBROSIUS : Ja, maar meer dan dat. Je weet dat ik vaak op zoek ga naar kruiden, mijn jongen. Je zou ervan verbaasd staan hoeveel geneeskraft er in de natuur schuilt. En God heeft ons de wijsheid gegeven die eruit te halen. *(loopt rond, zoekt)* Zie je die boom daar? Dat is een wilg. Wilgenbast is een oud middelje tegen pijn en koorts. Je kan er sap van trekken of gewoon op kauwen. Het is niet vies – proef maar. En hier: de brandnetel. Je hebt zeker al eens kennismemaakt met zijn prikkelbaar karakter, maar een kompres van brandnetels is uitermate geschikt bij brandwonden. Deze buxus is dan weer heel goed voor schurft, jicht of pijnlijke ogen. Wij kennen hem vooral als palmtak.

NOVICE 4 : Zoals de duif in haar bek had toen ze terugkeerde naar de ark van Noach.

AMBROSIUS : Nee, bijna goed. Dat was een olijftak. Olijfbomen groeien hier niet.

Wie weet trouwens nog welke opdracht Noach van God kreeg? Jij, Martinus?

MARTINUS : Hij moest een ark bouwen voor zijn familie en elke diersoort op aarde,

omdat de wereld zou vergaan door een zondvloed die alles onder water zou zetten.

AMBROSIUS : En waarom was dat Gods wil?

MARTINUS : Er was veel onrecht en ongeloof in de wereld, meester. God had spijt dat hij de mens had gemaakt.

AMBROSIUS : Heel goed, Martinus.

MARTINUS : Meester Ambrosius, denkt u dat zoiets opnieuw kan gebeuren? Een zondvloed, bedoel ik.

AMBROSIUS : Alleen als de mens het hier op aarde helemaal verknoeit. Maar maak je geen zorgen: zolang er voldoende broederliefde is, heeft God er geen aanleiding toe. *(kijkt naar de lucht)* Kom, de avond valt snel. We keren terug naar het noviciaat en maken ons klaar voor het gebed.

(alle novicen cour af, behalve Carolus; korte pauze, Carolus aarzelt om Ambrosius aan te spreken)

CAROLUS : Meester?

AMBROSIUS : Ja, Carolus.

CAROLUS : Mag ik u iets vragen?

AMBROSIUS : Ga je gang.

CAROLUS : Wat bevindt zich achter die hoge berg daar?

AMBROSIUS : Waarom wil je dat weten?

CAROLUS : Niets. Ik vraag het me gewoon af. 's Nachts, als ik niet kan slapen, kijk ik uren naar die berg en probeer me voor te stellen wat erachter ligt, wie er woont, welke geheimen erachter schuilgaan.

AMBROSIUS : Carolus, hoe lang ben je al bij ons?

CAROLUS : Een half jaar, meester.

AMBROSIUS : En toch ben je nog altijd meer geïnteresseerd in een berg dan in de geheimen van onze kloosterorde.

CAROLUS : Nee, meester, dat bedoel ik niet.

AMBROSIUS : Wat bedoel je dan wel?

CAROLUS : *(zucht)* Ik weet het niet, meester.

AMBROSIUS : Mijn beste Carolus, denk niet dat de wereld meteen veel mooier is na een steile berg. Het uitzicht mag dan prachtig zijn, maar erachter ligt gewoon weer een diepe vallei waar de duivel zich kan verschuilen in de schaduw van de nacht en het kwade je beloert als de builenpest. Geloof me, jongen, je godvruchtige ouders hebben er goed aan gedaan je naar Gods huis te sturen.

CAROLUS : Maar is God niet overal?

AMBROSIUS : Ja, maar in het klooster leer je hem beter kennen.

CAROLUS : (*twijfelt, denkt*) Ik vertrouw op uw wijsheid, meester. Ik wou alleen dat God mij af en toe een teken gaf over de richting die ik uit moet.

(Regenboogridder jardin op, strompelend, vallend; hij is gewond en bloedt uit zijn zij; op zijn borst is een regenboog te zien)

REGENBOOGRIDDER : Asiel! Asiel! Ik vraag asiel!

(de ridder valt in Ambrosius' armen, die hem zacht op de grond legt; Carolus deinst achteruit)

AMBROSIUS : Carolus, snel, geef deze arme man wat wilgenbast tegen de pijn! Loop daarna als de bliksem naar het klooster om hulp te halen. Ik zoek snel wat planten om het bloeden te stelpen.

(Carolus wil wilgenbast zoeken, maar de ridder wenkt hem)

REGENBOOGRIDDER : Wacht. Kom hier.

(Carolus knielt bij hem neer; de ridder hoest en hijgt)

Luister goed. Ik heb niet veel tijd meer. Neem dit perkament. Neem het!

CAROLUS : Maar...

REGENBOOGRIDDER : Het perkament wijst je de weg. Volg de weg. Red niet mij, maar red de wereld.

CAROLUS : Maar hoe...? Wat...?

REGENBOOGRIDDER : Beloof het me. Op het woord van God. Aargh!

CAROLUS : Goed, goed, ik beloof het! Maar zeg me dan hoe...

(ridder sterft; kort daarna Ambrosius op met planten)

AMBROSIUS : Carolus, wat is er? Waarom ben je nog hier?

(Carolus staat recht en steekt snel het perkament weg)

CAROLUS : Het was al te laat, meester.

(Ambrosius knielt bij de ridder neer; voelt zijn pols, sluit zijn ogen)

AMBROSIUS : God hebbe zijn ziel. Ga naar het klooster. Haal hulp.

(Carolus cour af; licht dooft over Ambrosius en ridder)

Scène 2: kloosterkapel

(Carolus op via zaal; gaat naar jardin van het toneel; daar zit Martinus op zijn knieën op een kerkstoel te bidden, gezicht naar de zaal)

CAROLUS : Martinus, vriend, je moet mij helpen.

MARTINUS : Ik bid.

CAROLUS : Luister naar me. Ik heb je nodig. Martinus!

(Martinus zucht, maakt kruisteken)

Kijk! *(toont perkament)* Een ridder gaf het me. Hij stierf in mijn armen. Ik moet doen wat het perkament zegt. Ik heb het hem beloofd.

MARTINUS : Wat kraam je nu uit? Welke ridder? Waar is hij dan?

CAROLUS : Dood. In de crypte. Ze hebben hem in de crypte gelegd. Hij was gewond en vroeg asiel. Hij gaf me dit. (*geeft perkament aan Martinus*)

MARTINUS : Kalmeer. Dus: als ik het goed begrijp, dan gaf een onbekende ridder, die nu dood is, je dit perkament, juist? En je moet doen wat erin staat, zeg je? Mag ik? (*rolt het open*) Het is een soort landkaart. Er staat een route op aangeduid, een weg die je blijkbaar moet volgen.

CAROLUS : (*opgewonden*) Goed, dan volg ik die weg.

MARTINUS : Maar wees nu toch eens kalm. Ik begrijp de kaart niet eens. Het is maar een schets. Er staan weinig details op, alleen wat tekens en pijlen.

CAROLUS : Ga met me mee, Martinus. We moeten die kaart volgen en die weg vinden.

MARTINUS : Ben je gek geworden? Jouw plaats is hier, in het klooster.

CAROLUS : Wel, dat weet ik nog zo net niet.

MARTINUS : Wat wil je daarmee zeggen?

CAROLUS : Martinus, ik weet niet of ik hiervoor in de wieg ben gelegd. Ik ben niet zoals jij. Jij bent uit het juiste hout gesneden. Jij bent slim, leert snel, kent Latijn als de besten. Je bent een primus in handschrift, en vooral, je leeft naar Gods woord. Jij bent de perfecte minderbroeder. Ik niet.

MARTINUS : Dat mag je niet zeggen.

CAROLUS : Maar het is zo en jij weet het. Luister, ik vraag me al een hele tijd af wat mijn roeping is, mijn plaats in de wereld. Franciscus, onze vader, zegt zelf dat iedereen zijn lot moet vinden. Misschien is dit het mijne.

MARTINUS : Maar je bent niet goed wijs! Wij zijn novicen. Nog binnen het jaar leggen we onze geloften af. Daar hebben we al zolang voor gewerkt. Ik kan dat niet opgeven. Ik wil het niet! En jij wil je intrede wél op het spel zetten omwille van een vage opdracht?

CAROLUS : Ik heb hem mijn woord gegeven, snap dat dan. Ik moet de wereld redden.

MARTINUS : De wereld redden. Jij.

CAROLUS : Ik, ja. Het is mijn plicht. Mijn queeste.

MARTINUS : Ik heb nieuws voor je, beste vriend: jij bent geen ridder. Als iemand in je gezicht slaat, heb jij geleerd de andere kaak te tonen, niet om het zwaard of de

kruisboog te hanteren. Heb je eigenlijk wel enig benul hoe gevaarlijk die zogenaamde queeste is? Die ridder vroeg asiel, geen hulp. Dat wil zeggen dat hij in nood was, achtervolgd door God weet wie. Zijn dood was geen ongeluk of geen eerlijk duel, Carolus, het was moord.

CAROLUS : Ik moet mijn hart volgen.

MARTINUS : En je verstand? Want dat ben je blijkbaar verloren.

CAROLUS : Ik moet, Martinus. Ga mee. Je kan mijn schildknaap zijn.

MARTINUS : Nee, nee, het is waanzin! Dit is niet jouw taak, noch de mijne. Vertel het aan meester Ambrosius. Toon hem het perkament. Hij heeft de wijsheid in pacht. Hij weet wat gedaan.

CAROLUS : Nee, en dat doe jij ook niet, hoor je me! Je zwijgt!

MARTINUS : Waanzin!

CAROLUS : Martinus, wacht!

(Martinus en daarna Carolus jarden af)

Scène 3: heuvel nabij klooster

(Het is ochtend; Carolus cour op; hij heeft zijn pij uitgedaan en draagt gewone kleren en een schoudertas; hij voelt nog even aan het perkament onder zijn gordel en is klaar om te vertrekken; kort daarna Martinus cour op)

CAROLUS : Martinus! Je bent tóch gekomen. Heeft de nacht je tot bezinning gebracht en ga je toch mee?

MARTINUS : Nee, Carolus, het spijt me, dat kan ik niet, maar ik wil je wel op weg helpen. Je bent tenslotte mijn beste vriend. Hier: dit komt misschien van pas, ook al hoop ik van niet.

CAROLUS : Een zwaard.

MARTINUS : Niet een zwaard, maar hét zwaard. Van de dode ridder. Ik heb het uit de crypte gestolen.

CAROLUS : Je meent het. Gestolen!

MARTINUS : Zwijg, ja. Gezondigd tegen het zevende gebod. Dat had ik nooit van mezelf verwacht. Mijn hemel, als jij weg bent, moet ik dringend boete doen.

CAROLUS : Martinus, je bent geweldig!

MARTINUS : En o ja, ik heb in de leeszaal geschriften en kaarten geraadpleegd. Die ridder had het wapenschild van een regenboog op zijn tuniek. Ik weet niet wat dat betekent, maar op jouw perkament stond dit teken ook, als ik me niet vergis. Geef nog eens. *(bekijkt de kaart)* Zie je? Volgens mij verwijst het naar het regenboogwoud. Als ik de kaart goed inschat, dan is dit twee dagen wandelen in de richting van waar de zon verdwijnt. Misschien kan daar je zoektocht beginnen.

CAROLUS : Wat moet ik zonder jou?

MARTINUS : En dan het belangrijkste nog. Uit de medicijnenkast van Ambrosius heb ik dit geleend: het is een pot met een wonderzalf die je meer wilskracht geeft. Wees er spaarzaam mee en smeer ze alleen over je hart in uiterste nood. Ik zou je ook nog een gps meegeven, maar die moet nog uitgevonden worden.

CAROLUS : Ik weet niet hoe ik je moet bedanken, Martinus. Je bent inderdaad mijn bovenste beste vriend. Ik heb spijt dat je niet meegaat en ik mis je nu al, maar ik zal vaak aan jou denken. *(steekt de pot met zalf in zijn schouder)*

(ze omhelzen elkaar)

Zo. Samen met mijn drinkzak en voldoende eten moet ik het in elk geval redden tot het regenboogwoud. En dan zie ik wel.

MARTINUS : Je had gelijk, weet je: je moet je hart volgen. Dat is een even machtig wapen als wijsheid, Carolus.

CAROLUS : Erlak.

MARTINUS : Wat?

CAROLUS : Erlak. Niet Carolus, maar Erlak. Dat is een beetje zoals mijn doopnaam: Karel, maar dan anders.

MARTINUS : Waarom verander je je naam?

ERLAK : Net als een broeder heeft ook een ridder een gepaste naam nodig. Ridder Erlak. Ik vind het wel stoer klinken.

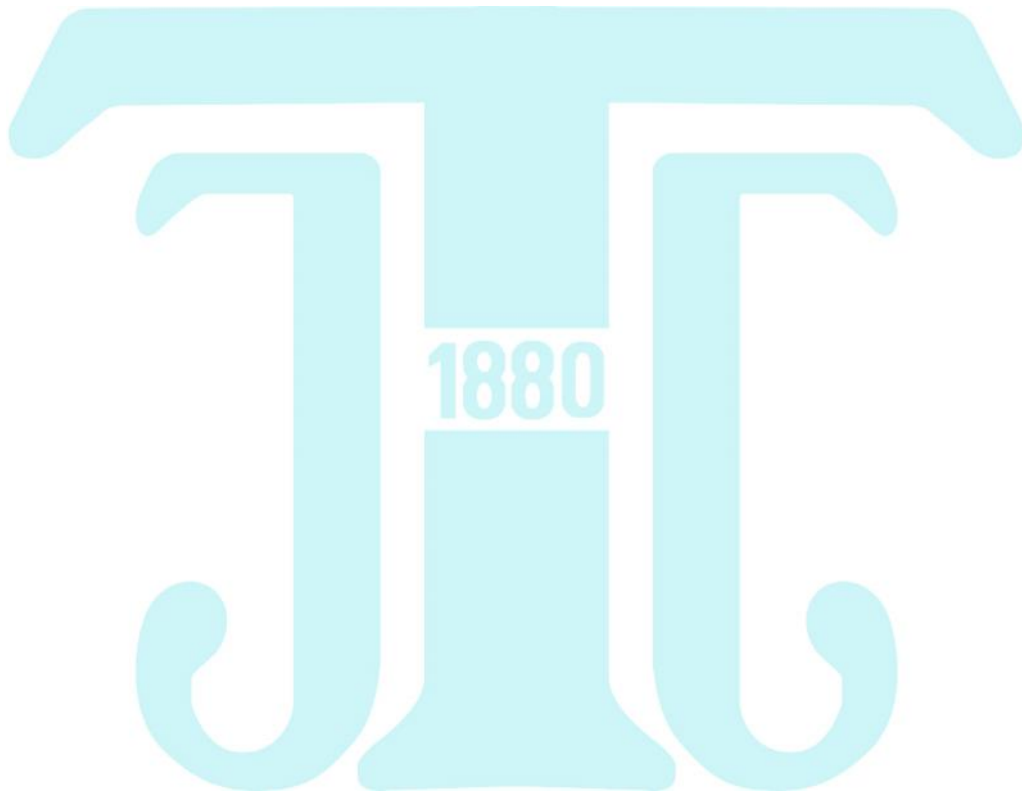
MARTINUS : Goed dan. Al komt de titel van ridder niet vanzelf, 'Erlak'.

ERLAK : Dat weet ik, maar ik zal hem waard zijn; ik zal hem verdienen met grootse daden en hoofse deugden. Tot ziens, Martinus. Het ga je goed.

MARTINUS : Jij ook. Veel geluk, ridder Erlak.

(Erlak jardin af; Martinus cour af)

DOEK

TWEEDE BEDRIJF
Spectoria, het regenboogwoud

Scène 1: onderweg

(Erlak telkens op en af; hij doorkruist de zaal en het toneel; baant zich een weg met zijn zwaard; hij wordt steeds meer moe van de lange tocht; af en toe stopt hij om te rusten, te eten of te drinken; na een tijdje gaat hij zitten en keert zijn drinkzak om: leeg)

ERLAK : Al twee dagen onderweg en nog geen druppel drinkbaar water tegengekomen. Deze tocht is lastiger dan ik dacht. Dit woud is dor en ongastvrij. Als ik niet snel wat te drinken vind, houd ik het niet lang vol, vrees ik. *(kijkt op kaart)* Deze lange kronkel hier, dat moet een grote rivier zijn. En dit een doorwaadbare plaats. Volgens mij ben ik daar vlakbij. Kop op, Erlak, een ridder geeft nooit op.

(Erlak stapt verder, steeds meer uitgeput; hij bereikt de bedding van de rivier, maar die staat droog; Erlak kijkt hulpeloos om zich heen; hij zijgt op zijn knieën neer en neemt droge grond in zijn hand; kijkt naar de lucht en zwijmelt; hij valt neer)

Scène 2: rivierbedding nabij Spectoria

(Viola en Indi jardin op; Indi draagt een drinkzak)

VIOLA : We zijn al zo vaak komen kijken. Waarom denk je dat het vandaag anders is? De rivier staat kurkdroog, Indi, zo droog als jouw humor.

INDI : *(ironisch; licht dialect)* Ha. Kapotlachen. Ge weet toch maar nooit, hé, slimmeke. Misschien zit er nu wel water in. Misschien is er deze nacht een

kabouterke gepasseerd met een gieter of een overvolle blaas.

VIOLA : Zwijg! Kijk daar! Daar ligt iemand.

(ze lopen naar Erlak)

Het is een jonge knaap.

INDI : Veel leven zit er precies niet meer in.

VIOLA : Hij ademt nog, maar zwak. Geef me het water eens aan.

INDI : Viola, doe eens normaal, zeg, da's ons laatste water voor vandaag. No way, José.

Shot er eens tegen. Daar wordt hij ook wel wakker van.

VIOLA : *(met beschuldigende blik)* Indi.

INDI : Ja, lap, en wij kunnen weer op ons kin kloppen. Ik ben ook veel te goed voor deze wereld.

(Indi reikt de drinkzak aan; Viola giet enkele druppels in Erlaks mond; Erlak komt langzaam bij)

ERLAK : Wie zijn jullie? Waar ben ik?

INDI : Dat zijn twee vragen, hé makker. Welk antwoord wilt ge eerst?

VIOLA : Ik ben Viola en deze vriendelijke jonkvrouw is **Indigo** – Indi voor de vrienden.

INDI : En **Indigo** voor u.

VIOLA : Je bent in het regenboogwoud, of wat ervan overblijft.

ERLAK : *(hoest)* Dorst.

VIOLA : Drink nog wat water.

INDI : Ja, waarom niet? Moet ge er misschien een ijsblokske bij hebben?

VIOLA : *(reageert niet)* Wat is jouw naam?

INDI : Of een schijfke citroen?

ERLAK : Erlak. Euh... Ridder Erlak. Wat is er gebeurd?

VIOLA : Je hebt het bewustzijn verloren, ridder Erlak, waarschijnlijk van uitdroging.

ERLAK : O ja – de rivier. Waarom is alles hier zo droog en doods?

VIOLA : Het heeft in maanden niet meer geregend. Sinds enkele weken voert ook de

rivier geen water meer aan. De waterputten in de stad staan op hun laagste peil ooit.

ERLAK : De stad?

VIOLA : Spectorica.

ERLAK : Kan je mij er naartoe brengen? Ik moet dringend de leider van jullie volk spreken.

VIOLA : We brengen je ernaartoe. Het is niet zo ver. Ik zal vragen of koningin Lila u wil ontvangen. Kom. Indi, help ridder Erlak mee overeind.

INDI : Ik zal helpen, maar dit is niet mijn happy face, oké?

(Viola en Indi ondersteunen Erlak; alle drie jardin af)

Scène 3: rivierbedding nabij Spectorica

(drie zwarte ridders cour op)

ZWARTE RIDDER 1 : Hij kan niet ver zijn. Doorzoek het bos en het struikgewas op beide oevers. Dood hem als je hem vindt.

(zwarte ridders af langs verschillende kanten (niet jardin!); zwarte ridder 1 strooit een zwart stof over de grond en blaast ze in de lucht)

Scène 4: Spectorica

(Erlak en Indi jardin op; cour bevindt zich een groep stedelingen, allemaal vrouwen)

INDI : Zet u hier maar, stukske kruisvaarder. En met twee woorden spreken, hé.

(Erlak gaat op een bank zitten; cour komen Lila en Viola op; Erlak stapt op)